

Άρθρο► Του **ΛΕΥΤΕΡΗ ΚΟΥΓΙΟΥΜΟΥΤΖΗ****Τα πάθη του παραγωγού**

Κτηνοτρόφος στην Κρήτη ο πατέρας του φίλου μου του Σήφη, τη δεκαετία του '90 είχε καμιά εκατοστή πρόβατα. Του αρκούσαν για να ζουν με αξιοπρέπεια αυτός κι η πολυμελής οικογένειά του. Κάτι το γάλα, κάτι το μαλλί, πουλούσε κι αρνιά στον κρεοπώλη, έβγαине το μεροκάματο. Δεν άλλαζε αυτοκίνητο ή τηλεόραση κάθε τρία χρόνια -κινητά δεν υπήρχαν ακόμα- αλλά για τα βασικά είδη βιοπορισμού (ρούχα, τρόφιμα, καθαριστικά, φάρμακα) δεν το πολυσκεφτόταν. Δεν χρωστούσε πουθενά και δεν του χρωστούσε κανείς.

Ο ίδιος άνθρωπος σήμερα έχει τετραπλάσιο κοπάδι και μεγαλύτερη παραγωγή γάλακτος και κρέατος. Ενα μπουκάλι γάλα αξίζει πια σχεδόν όσο ένα μπουκάλι νερό, ενώ για το κρέας η τιμή του χασάπη ίσα που καλύπτει το μεγάλο κόστος εκτροφής. Για το μαλλί, ούτε λόγος- πηγαίνει κατευθείαν στα αζήτητα. Χρωστά στην τράπεζα κάποιες δόσεις για το υπερσύγχρονο αρμεκτικό που εγκατέστησε για να πάρει πιστοποίηση. Ταυτόχρονα του χρωστούν αρκετά ο γαλατάς και ο κρεοπώλης και, σε γενικές γραμμές, ο επίσης ισολογισμός του είναι σταθερά αρνητικός. Με τετραπλάσιο ζωικό κεφάλαιο δυσκολεύεται να τα βγάλει πέρα ακόμα και στα βασικά.

Σε μια συζήτηση που είχαμε πρόσφατα, αξιολογώντας τα εμπειρικά του δεδομένα αποδίδει το φαινόμενο σε δύο αιτίες: στο ευρώ και στις επιδοτήσεις. Με το κοινό νόμισμα εκτοξεύτηκε το κόστος παραγωγής και εκτροφής, αλλά και οι τιμές των προϊόντων πρώτης ανάγκης. Παράλληλα οι εισαγωγές φτηνότερου (αν και κατώτερης ποιότητας) ζωικού κεφαλαίου πολλαπλασιάστηκαν, ενώ οι επιχειρήσεις κλωστοϋφαντουργίας, που του εξασφάλιζαν ένα εισόδημα από το μαλλί, αποδεκατίστηκαν. Την ίδια ώρα η Κοινή Αγροτική Πολιτική τού επέβαλε δυσβάσταχτους κανόνες προκειμένου να τον επιδοτήσει, ενώ και η επιδότηση αυτή καθ'

εαυτή υπήρξε στείρα και αντιπαραγωγική, λειτουργώντας ως επί το πλείστον σαν «ευρωπαϊκό φιλοδώρημα» και διατηρώντας τις τιμές των προϊόντων του καθηλωμένες στην ανυποληψία.

Σε μια προσπάθεια εξεύρεσης εναλλακτικής πηγής εισοδήματος, αποφάσισε πριν από λίγα χρόνια να φυτέψει ντομάτες. Εκεί έπεσε στο δόκανο των μεσαζόντων και των μεγάλεμπορων. Η τιμή που του προσέφεραν εκβιαστικά, πολλές φορές δεν κάλυπτε το κόστος, την ώρα που ο ίδιος έβλεπε στις μεγάλες αλυσίδες σουπερμάρκετ το προϊόν του να πωλείται με πολλαπλάσιο τίμημα. Ενα από τα τρικ των μεσαζόντων, που μπόρεσε να αντιληφθεί, ήταν το εξής: μόλις η εγχώρια ντομάτα άρχισε να αποκτά αξιοπρεπή τιμή, λόγω ζήτησης και καλής ποιότητας, γινόταν εισαγωγή μιας μεγάλης παρτίδας σκάρτης ντομάτας από γειτονικές χώρες σε εξευτελιστική τιμή. Όταν, λοιπόν, ο άνθρωπός μας κατέφτανε στον χοντρέμπορο για να πουλήσει τις ντομάτες του, ο τελευταίος τού έδειχνε το βουνό από τις ντομάτες εισαγωγής λέγοντάς του «δες πόσες έχω αδιάθετες, τι τιμή να σου δώσω;». Εν τέλει, αγόραζε τις εξαιρετικές ντόπιες ντομάτες σε εξευτελιστική τιμή και τις διέθετε με μεγάλο κέρδος. Οι εισαγόμενες μόλις εξυπηρετούσαν τον σκοπό τους, κατέληγαν στη χωματερή.

Ο πατέρας του φίλου μου του Σήφη δεν καλλιεργεί, πια, τίποτα. Εξωθήθηκε στην αγρανάπαυση. Και τα ζώα του τα βόσκει για να μπορεί, απλώς, να επιβιώνει, με τεράστιο μόχθο και δυσκολίες. Ενας άνθρωπος της παραγωγής και της δουλειάς, που δεν τον αγγίζει κανένα ψευτοδίλημμα «ευρώ ή δραχμή», «συμφωνία ή ρήξη». Ξέρει πολύ καλά και ποιες πολιτικές τον οδήγησαν ως εδώ και ποιοι πρέπει να φύγουν απ' τη μέση, ώστε, σε κάθε περίπτωση, να προκόψουν ο ίδιος και οι όμοιοί του και να πάψουν να επιβιώνουν τα παράσιτα που τον απομυζούν.